

Korte mededelingen

Eichhornia crassipes (Mart.) Solms in Heemstede gevonden. Op de Floristenvergadering van 3 januari 1974 werden twee vondsten van ontsnapte aquariumplanten gemeld: *Pistia stratiotes* L. in de Krimpenerwaard door A. J. Quené-Boterenbrood en J. Mennema (zie ook Gorteria 7, 1974, p. 28–29) en *Eichhornia crassipes* bij Voorschoten door Prof. Dr. V. Westhoff. De laatste vondst intrigeerde mij in hoge mate, want als ingezetene van Voorschoten voel je je onder je duiven geschoten, wanneer je in je eigen woonplaats een leuke vondst wordt „afgesnoept”. De nadere aanduiding van de vindplaats door Prof. Westhoff „in een slootje bij de kerk” was voldoende om bij de gemeentelijke plantsoenendienst navraag te doen, maar dit leverde niets op. Daar Prof. Westhoff de waterhyacint niet zelf had gevonden, duurde het enige tijd alvorens bleek, dat *E. crassipes* niet in Voorschoten, maar in Heemstede was aangetroffen. De vinder, de heer A. W. M. Höcker, berichtte mij onlangs, dat de soort van juli tot oktober 1973 was te vinden in de Glippervaart, die uitmondt in de Ringvaart van de Haarlemmermeer en wel in het doodlopende gedeelte langs de Kadijk te Heemstede. In begin september – dezelfde maand, waarin vele tientallen exemplaren van *Pistia* werden gevonden – bereikte het aantal individuen het hoogtepunt; daarna stierven de planten langzaam af. Nadien is *Eichhornia*, die oorspronkelijk inheems is in tropisch Amerika, doch die in alle tropen der wereld is binnengedrongen, aldaar niet meer aangetroffen.

De vindplaats Voorschoten, vermeld in Gorteria 7, 1974, p. 16, dient dus te worden gewijzigd in Heemstede. Dit betreft zeer waarschijnlijk de eerste vondst van dit aquariumadventief in Nederland. Een eerdere vondst in het Naardermeer, vermeld

in De Levende Natuur 22, 1917, p. 159, moet volgens Jac. P. Thijsse worden toegeschreven aan het feit, dat „een van de bezoekers van het Meer ongetwijfeld heeft getracht die bloem daar te importeren, om te kijken, wat ze doen zou”. De planten te Heemstede zouden volgens de heer Höcker afkomstig kunnen zijn van een bekend arrangeur van bloementoonstellingen, die aan de Kadijk te Heemstede woonachtig is.

Leiden

J. MENNEMA

Ophrys apifera Huds. in Waterland. Tijdens de inventarisatie van Waterland op basis van kilometerhokken door het Biologischdispuut Congo van de Universiteit van Amsterdam werd op 24 juni 1974 langs het Kinselmeer een elftal exemplaren van de bijenorchis (*Ophrys apifera* Huds.) aangetroffen. De dijk langs het Kinselmeer is sinds de ophoging na de watersnood van 1916 onveranderd gebleven. Werkzaamheden, waardoor zaad zou kunnen zijn aangevoerd, hebben niet plaatsgevonden. De vondst van deze kalkminnende plant buiten het kalkrijke Krijt- en Duindistrict op de zure veengrond aan het Kinselmeer is derhalve hoogst merkwaardig te noemen. Een andere merkwaardigheid is, dat het hier witbloemige exemplaren betreft. Dankzij de medewerking van de eigenaresse en de pachter zal het Staatsbosbeheer trachten de groeiplaats, die aan een intensieve recreatie bloot staat, te behouden.

Amsterdam

R. SCHUCKARD

Aanvullende gegevens van Schiermonnikoog. Naar aanleiding van de onlangs in *Gorteria* 7, 1975, p. 133–148 verschenen lijst met aanvullende gegevens van – vooral – de Nederlandse Waddeneilanden zond Prof. Dr. D. Bakker (Haren, Gr.) mij de volgende aanvullingen voor het eiland Schiermonnikoog: *Centaurea pratensis*, *Cerastium arvense*, *Epilobium adenocaulon*, *Euphorbia esula*, *Herniaria glabra* (adventief), *Hydrocharis morsus-ranae*, *Odontites litoralis*, *Potamogeton friesii*, *Reseda lutea*, *Rubus laciniatus* (verwilderd) en *Rumex crispus* × *obtusifolius*. De namen van de voor de Nederlandse Waddeneilanden nieuwe soorten zijn vet gedrukt. De vondst van *Centaurea pratensis* is door Gremmen en Kremers abusievelijk voor Ameland vermeld.

Prof. Bakker maakte mij er voorts op attent, dat het getal 65 op p. 140 bij *Eupatorium cannabinum* per abuis is opgenomen onder Schiermonnikoog; dit moet zijn Ameland. *E. cannabinum* werd reeds door Gremmen en Kremers van Schiermonnikoog vermeld.

Tenslotte is Prof. Bakker erg geïnteresseerd in *Scirpus lacustris* subsp. *lacustris*, die op Ameland en Terschelling zou zijn gevonden. Hij heeft deze ondersoort nog steeds niet op de Waddeneilanden kunnen ontdekken – Gremmen en Kremers noemen hem ook van de overige Waddeneilanden – en zou graag hiervan materiaal willen zien, temeer daar in het verleden nogal eens onjuiste determinaties zijn verricht.

Leiden

J. MENNEMA

Nitella capillaris en Tolypella prolifera in De Uithof (U). In het Universiteitscentrum De Uithof bij Utrecht vonden wij bij een oecologisch onderzoek ten behoeve van de ruimtelijke ontwikkeling en groenvoorziening verschillende kranswiersoorten in een aantal geïsoleerd gelegen sloten. Deze bezaten een klei-op-zandbodem en hadden een begroeiing met o.a. *Potamogeton natans*, *P. lucens*, *P. pusillus*, *P. compressus*, *P.*

alpinus, *P. crispus*, *P. trichoides*, *Callitriche platycarpa*, *Ranunculus circinatus* en *Elodea nuttallii*. Behalve de algemenere kranswieren *Chara vulgaris* L. en *Nitella flexilis* Agardh troffen wij ook de in ons land zeldzame *Tolypella prolifera* Leonhardi en de zeer zeldzame *Nitella capillaris* (Krok.) Groves & Bullock-Webster aan. Twee sloten, waarin *Nitella capillaris* massaal voorkwam, zijn inmiddels door de aanleg van sportvelden verdwenen; de soort komt nu alleen nog voor in een ca. 3 jaar geleden gegraven sloot.

Utrecht

J. J. DEN HELD

H. UPPELSCHOTEN